

آیا رفتارهای ماجراجویانه در چهارشنبه سوری نوعی خشونت‌طلبی است؟

یک روانشناس گفت: عوامل بسیاری در علل رفتارهای آسیب‌زای چهارشنبه آخر سال دخیل هستند که برای تبیین بهتر مسئله، باید از مفهوم خشونت شناخت دقیق‌تری به دست آوریم.

یک روانشناس گفت: عوامل بسیاری در علل رفتارهای آسیب‌زای چهارشنبه آخر سال دخیل هستند که برای تبیین بهتر مسئله، باید از مفهوم خشونت شناخت دقیق‌تری به دست آوریم.

احسان متین فر در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: هنگامی که ما قصد داریم در خصوص خشم صحبت کنیم، ابتدا باید بین سه مقوله تمایز قائل شویم. این سه مفهوم خشم، پرخاشگری و خشونت هستند.

وی ادامه داد: منظور از خشم احساسی است که در مواجهه با خطر، آسیب، ناکامی و تعارض به حریم شخصی در ما ایجاد می‌شود. هنگامی که افراد برای دست یافتن به اهداف خود با مانع مواجه می‌شوند ناکامی را در وجود خود احساس می‌کنند و هرچه این موانع سخت‌تر باشد، احساس خشم بیشتر می‌شود.

این روانشناس با اشاره به اینکه «پرخاشگری رفتاری است که به علت خشم و در جهت آسیب به خود یا دیگران رخ می‌دهد»، تصریح کرد: پرخاشگری رفتارهایی را شامل می‌شود که از خشم نشأت گرفته و می‌تواند سبب آسیب به خود یا دیگران شود. پرخاشگری می‌تواند 4 نوع داشته باشد؛ جسمانی، کلامی، روانی و هیجانی و ارتباطی.

متین فر افزود: نوع جسمانی پرخاشگری به تنبیه بدنی مربوط می‌شود. نوع کلامی پرخاشگری هنگامی رخ می‌دهد که افراد به دیگران فحاشی می‌کنند یا قصد تحقیرکردن آن‌ها را دارند. نوع ارتباطی پرخاشگری هنگامی است که ما تصمیم می‌گیریم ارتباطات دیگران را با مشکل مواجه کنیم. به عنوان مثال زمانی که ما از فردی نزد دیگران بدگویی و دایره دوستان وی را محدود کنیم از پرخاشگری ارتباطی استفاده کرده ایم. ممکن است ما بدون آنکه به افراد توهین کنیم و لحن بدی داشته باشیم سبب تحقیر آن‌ها شویم؛ در این صورت ما از پرخاشگری روانی استفاده کرده ایم.

وی با اشاره به اینکه «روانشناسان بین انواع پرخاشگری بر اساس هدف تمایز قائل می‌شوند»، عنوان کرد: دو نوع پرخاشگری شناسایی می‌شود. پرخاشگری تکانشی و هیجانی در برابر پرخاشگری ابزاری. پرخاشگری تکانشی به صورت لحظه‌ای روی می‌دهد. در این صورت به دلیل اینکه فرد خشم زیادی را تجربه می‌کند بدون برنامه ریزی و نقشه قبلی رفتارهای پرخاشگرانه نشان می‌دهد.

این روانشناس خاطرنشان کرد: نوع ابزاری پرخاشگری بیش از اینکه تکانشی و عاطفی باشد جنبه شناختی دارد؛ به این معنا که فرد با طرح و برنامه ریزی قبلی دست به پرخاشگری می‌زند و رفتارش محاسبه‌گرانه است. در چنین شرایطی فرد در پی این است که با آسیب زدن به دیگران منافعی را کسب کند. این منافع می‌تواند سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و حتی جلب توجه دیگران باشد.

متین فر اظهار کرد: نوعی از پرخاشگری نیز وجود دارد که ما آن را تحت عنوان پرخاشگری منفعل می‌شناسیم. در این نوع پرخاشگری فرد رفتار پرخاشگرانه خاصی که نمود بیرونی داشته باشد انجام نمی‌دهد بلکه با منفعل بودن به دیگران آسیب می‌رساند. به عنوان مثال در ادارات اگر کارمندان با مافوق خود دچار مشکل شوند ممکن است دستورات وی را به خوبی اجرا نکنند. این اهمال‌کاری را می‌توان در قالب پرخاشگری منفعل قرار داد.

وی با اشاره به اینکه «قهرکردن و سکوت را می‌توان نوعی پرخاشگری منفعل دانست»، ادامه داد: مفهوم سوومی که باید به آن بپردازیم خشونت است. خشونت پرخاشگری است که هدف آن واردکردن آسیب فیزیکی جدی است. یک سطح بالاتر از رفتارهای پرخاشگرانه خشونت قرار دارد.

این روانشناس افزود: با توجه به موارد ذکر شده ما باید رفتارهای آسیب‌زای چهارشنبه سوری را در یکی از سه مقوله خشم، خشونت و پرخاشگری طبقه‌بندی کنیم. عوامل بسیاری در علل این رفتارهای پرخاشگرانه و آسیب‌زا دخیل هستند. به تعداد متغیرهای روانشناختی و جامعه‌شناختی می‌توان برای آن دلیل یافت.